

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

BK-02.1712.4.2017

Kraków, dnia

10 SIE. 2018

**Dyrektorzy muzeów
wg rozdzielnika**

Biuro Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa w roku 2017 i 2018 przeprowadziło kontrole w wybranych muzeach samorządowych w zakresie podejmowanych działań na rzecz ochrony zasobów muzealnych.

Problematyka ochrony zasobów w muzeach samorządowych była w latach poprzednich podejmowana przez Najwyższą Izbę Kontroli. Najwyższa Izba Kontroli generalnie negatywnie oceniła działalność dyrektorów muzeów samorządowych objętych kontrolą, w zakresie ochrony zabytków i muzealiów zgromadzonych w tych muzeach. Powyższą kontrolą NIK nie objęto muzeów prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków. Biorąc pod uwagę skalę stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości w muzeach samorządowych objętych kontrolą, podjęto decyzję o sprawdzeniu tego obszaru działalności Gminy Miejskiej Kraków.

Kontrola dotyczyła w szczególności:

- gromadzenia, ewidencjonowania i opracowania zabytków oraz udostępniania zbiorów muzealnych,
- zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonym zbiorom.

Podstawowym aktem prawnym regulującym problematykę związaną z ochroną zbiorów muzealnych jest ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. Zgodnie z art. 4 w sprawach nieuregulowanych w ww. ustawie, zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Muzeum swoje cele realizuje poprzez wykonywanie zadań wymienionych w art. 2 ustawy o muzeach, tj.: gromadzenie zabytków, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów, przechowywanie gromadzonych zabytków, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych, zabezpieczanie i konserwację zbiorów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody, urządzenie wystaw stałych i czasowych, organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych, prowadzenie działalności edukacyjnej, popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę, udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych, zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji, prowadzenie działalności wydawniczej.

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez Biuro Kontroli Wewnętrznej UMK generalnie pozytywnie oceniono działalność dyrektorów muzeów objętych kontrolą w zakresie ochrony zabytków i muzealiów zgromadzonych w tych muzeach, niemniej jednak nie uniknięto pewnych nieprawidłowości w tym zakresie, takich jak:

1. Nie dokonano wpisu obiektu muzealnego do księgi inwentarzowej w wymaganym terminie 60 dni od dnia jego objęcia w posiadanie, co było niezgodne z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach.

2. W elektronicznym programie MUSNET w kartach ewidencyjno-inwentarzowych, w rubryce *Stan zachowania i zabiegi konserwatorskie* wprowadzona została ogólna formuła o zabiegach konserwatorskich, które miały zostać wykonane w późniejszym terminie, a także zawarto nieprawidłowe opisy zabiegów konserwatorskich w przypadku niektórych egzemplarzy konserwowanych muzealiów oraz stwierdzono brak wpisów dotyczących ruchu muzealiów.
3. Przeprowadzono inwentaryzację aktywów i pasywów jednostki, w tym dzieł sztuki i archiwaliów metodą spisu z natury określoną w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, bez dokonania jednak spisu muzealiów obcych, przez co inwentaryzacja ta tylko częściowo spełniła wymogi § 3 ust. 6 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w *sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach*, ponieważ nie objęła swoim zakresem depozytów.
4. W zakresie obowiązku prowadzenia książek obiektów budowlanych stwierdzono:
 - brak wpisów protokołów kontroli okresowej instalacji gazowej oraz przewodów kominowych od daty założenia książki, co było niezgodne z § 5 i 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego,
 - w jednym przypadku brak książki obiektu budowlanego, co stanowiło naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane,
 - brak spełnienia przy prowadzeniu książek obiektów budowlanych wymogów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 03.07.2003 r. w *sprawie książki obiektu budowlanego* w zakresie danych identyfikujących dokument i osobę, która go wystawiła. Ponadto strony tytułowe książek obiektów budowlanych nie zawierały informacji o dacie założenia książki i informacji o numerze tomu.
5. Stwierdzono brak planów ochrony dla niektórych obiektów muzeum, co stanowiło naruszenie § 27 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 02.09.2014 r. w sprawie *zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem* grożącym ich zniszczeniem lub utratą.

W zakresie organizacji pracy, która ma bezpośredni wpływ na całość funkcjonowania jednostki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Funkcjonująca w muzeum struktura organizacyjna w sposób istotny odbiegała od struktury organizacyjnej, określonej w Regulaminie Organizacyjnym.
2. Pracownicy posiadali zdezaktualizowane zakresy czynności, nie odpowiadające faktycznie wykonywanym obowiązkom.
3. Powierzono wykonywanie zadań zastrzeżonych dla zawodowej grupy muzealników osobie bez odpowiedniego przygotowania zawodowego, doprowadzając w ten sposób do naruszenia art. 32a ustawy o muzeach.

Mając na względzie powyższe, proszę o zweryfikowanie poprawności wykonywania zadań związanych z ochroną zasobów muzealnych w kierowanych przez Państwa jednostkach, a w szczególności w następującym zakresie:

1. ewidencjonowania obiektów muzealnych

4. Zasady ewidencji zabytków zostały określone w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach. Zabytki przechowywane w muzeach są ewidencjonowane, a dokumentacja ewidencyjna powinna być zgodna ze stanem faktycznym oraz pozwalającym zidentyfikować każdy z zabytków znajdujących się w muzeum. W ciągu 60 dni od daty objęcia muzealiów w posiadanie dokonuje się ich wpisu do księgi inwentarzowej (§ 4 ust. 3), po uprzednim założeniu karty ewidencyjnej (§ 7 ust. 1). Każde z muzealiów wpisuje się do księgi inwentarzowej pod odrębnym numerem (§ 5 ust. 1). Każde przeniesienie muzealiów poza siedzibę muzeum wymaga pisemnej zgody dyrektora muzeum, sporządzenia dokumentacji wizualnej oraz protokołu (§ 8 i 9). Należy zwrócić szczególną uwagę na obowiązek rzetelnego naukowego opracowywania dokumentacji ewidencyjnej zbiorów i aktualizowania jej na bieżąco i zgodnie z rzeczywistym stanem.

2. przeprowadzania inwentaryzacji zbiorów

Komisyjna kontrola zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów, tj. w trybie skontrolum, powinna odbywać się co pięć lat od daty zakończenia poprzedniej kontroli, chyba, że organizator przedłuży ten okres do 10 lat (§ 3 ust. 6 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach).

3. przenoszenia muzealiów poza teren muzeum

Warunki, sposób i tryb przenoszenia muzealiów zostały szczegółowo określone w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie warunków, sposobu i trybu przenoszenia muzealiów. Muzealia mogą być przenoszone, jeżeli:

- 1) warunki i sposób przenoszenia oraz przechowywania w nowym miejscu nie narażają przenoszonej rzeczy na uszkodzenie, zniszczenie lub zaginięcie;
- 2) jest dla nich opracowana dokumentacja naukowo-konserwatorska zawierająca w szczególności dane muzealiów ujęte w karcie ewidencyjnej i księdze inwentarzowej.

Ponadto wymagane jest wypełnienie szczegółowo opisanych w rozporządzeniu czynności dokumentujących tryb przenoszenia muzealiów.

4. dokonywania corocznej analizy stanu zabezpieczenia wszystkich obiektów budowlanych przed pożarem i przestępczością

Zagadnienia związane z zabezpieczeniem zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą i innymi niebezpieczeństwami zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą. Za właściwe zabezpieczenie zbiorów w muzeach odpowiada dyrektor muzeum.

Zgodnie z § 10 przedmiotowego rozporządzenia przeglądu stanu zabezpieczeń budowlanych i mechanicznych, w tym sprawdzenia kompletności kluczy, dokonuje się co najmniej raz w roku.

Należy dokonać sprawdzenia, czy zabezpieczenia techniczne muzeum oraz instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dostosowana została do wymogów rozporządzenia.

5. opracowania planu ochrony muzeum

Należy dokonać sprawdzenia czy plany ochrony muzeów zostały dostosowane do wymogów rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą oraz czy dla każdego z budynków muzeów opracowano plan ochrony.

6. opracowania instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji

Należy sprawdzić czy dokonano opracowania instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji wg wymogów rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą.

7. przeprowadzania corocznej okresowej kontroli stanu technicznego budynków użytkowanych przez muzea

Wszystkie obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę okresowym kontrolom na zasadach określonych w art. 62 Prawa budowlanego.

8. prowadzenia ksiąg budynków/obiektów budowlanych.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane, właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, którego projekt jest objęty obowiązkiem sprawdzenia, o którym mowa w art. 20 ust. 2, książkę obiektu budowlanego, stanowiącą dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu

technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego. Książki obiektów budowlanych powinny być prowadzone zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego.

Równocześnie uprzejmie proszę o dokonanie sprawdzenia czy struktury organizacyjne w kierowanych przez Państwa muzeach odpowiadają zapisom Regulaminów Organizacyjnych, a także czy pracownicy posiadają aktualne zakresy czynności.

Proszę także zwrócić uwagę na obowiązek powierzania do wykonywania zadań związanych z gromadzeniem i naukowym opracowywaniem zbiorów, urządzaniem wystaw i udostępnianiem zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych, w tym prowadzeniem działalności edukacyjnej, artystycznej, upowszechniającej kulturę lub wydawniczej, zawodowej grupie muzealników (art. 32a ustawy o muzeach), a zadań związanych z przechowywaniem i katalogowaniem gromadzonych zbiorów, zabezpieczaniem i konserwacją zbiorów, w tym zabytków nieruchomych oraz nieruchomości kultury materialnej i przyrody, zapewnieniem właściwych warunków zwiedzania muzeum i korzystania ze zbiorów specjalistom w zawodach dotyczących działalności muzealniczej (art. 32b ustawy o muzeach). Pracownicy ci winni spełniać wymagania w zakresie wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego określone w rozdziale 5 ustawy o muzeach.

Mając na względzie powyższe, proszę o zweryfikowanie poprawności wykonywania działań w zakresie gromadzenia, ewidencjonowania i opracowania zabytków oraz udostępniania zbiorów muzealnych a także zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonym zbiorom w kierowanych przez Państwa jednostkach, a w razie stwierdzenia nieprawidłowości, o ich usunięcie.

Jednocześnie informuję, że w roku 2019 Biuro Kontroli Wewnętrznej rozważy przeprowadzenie kontroli w kolejnych losowo wybranych muzeach w powyższym zakresie.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
Jacek Majchrowski

Otrzymują:

1. Muzeum Armii Krajowej im. gen Emila Fieldorfa "Nila",
2. Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego w Krakowie,
3. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa,
4. Muzeum Inżynierii Miejskiej,
5. Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie,
6. Muzeum PRL-u (w organizacji),
7. aa.

Do wiadomości:

1. Pan Andrzej Kulig, Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta - andrzej.kulig@um.krakow.pl,
2. Pani Katarzyna Olesiak, Dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK - kd.umk@um.krakow.pl.